

BIULETYN INFORMACYJNY

WEWNĘTRZNA PUBLIKACJA OGÓLNOPOLSKIEGO STOWARZYSZENIA REFERENDARZY SĄDOWYCH

W dniu 18 października 2003r Komisja Konkursowa Stowarzyszenia dokonała wyboru logo Stowarzyszenia projektu p. Anetty Malmuk-Cieplak (Katowice).

Logo Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Referendarzy Sądowych, prezentowane powyżej, na stałe zagości w tym miejscu Biuletynu oraz niebawem pojawi się na stronie internetowej Stowarzyszenia.

P. Anettecie Malmuk-Cieplak władze Stowarzyszenia składają serdeczne podziękowania za przygotowanie projektu i gratulują zwycięstwa w konkursie.

AKTUALNOŚCI

➤ w dniu 17 czerwca 2003r Zarząd Stowarzyszenia zwrócił się do Departamentu Centrum Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości w Ministerstwie Sprawiedliwości o podanie informacji w związku z organizowaniem przez Stowarzyszenie Sędziów Polskich IUSTITIA we współpracy z Departamentem Centrum Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości oraz Wydziałem Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie Studium Podyplomowego z Prawa Europejskiego, czy istnieje możliwość objęcia programem studiów podyplomowych referendarzy sądowych i refundacji kosztów studiów na zasadach analogicznych jak dla sędziów – pismem z dnia 11 lipca 2003r Departament Centrum Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości w Ministerstwie Sprawiedliwości udzielił odpowiedzi, że program studiów został opracowany z uwzględnieniem specyfiki zawodowej sędziów, nabór na studia został zakończony

w marcu, natomiast zajęcia rozpoczęły się w kwietniu br., a obecnie Departament nie przewiduje utworzenia odrębnego studium dla referendarzy;

- w dniach 4 – 6 lipca 2003r z inicjatywy referendarzy sądowych z Poznania odbył się Zjazd Referendarzy Sądowych w Poznaniu – Kiekrzu;
- w dniu 16 lipca 2003r Zarząd Stowarzyszenia wystąpił do Departamentu Legislacyjno-Prawnego w Ministerstwie Sprawiedliwości o udzielenie informacji w przedmiocie stanowiska resortu w stosunku do instytucji referendarza sądowego – wystąpienie Zarządu podyktowane było sygnalizacją zróżnicowanego traktowania referendarzy w poszczególnych ośrodkach – w piśmie zarząd zwrócił również uwagę na konieczność organizowania szkoleń dla referendarzy celem doskonalenia zawodowego i ujednolicania praktyki orzeczniczej – pismem z dnia 13 sierpnia 2003r Departament Sądów Powszechnych potwierdził m.in., że: referendarz sądowy nie podlega służbowo kierownikowi sekretariatu, powinien mieć przydzieloną obsługę administracyjną, powinien wykonywać jedynie czynności orzecznicze itp.;
- w dniu 20 sierpnia 2003r Zarząd Stowarzyszenia wystąpił do Departamentu Współpracy Międzynarodowej i Prawa Europejskiego w Ministerstwie Sprawiedliwości z prośbą o możliwość dofinansowania, ze środków resortu, wyjazdu przedstawicieli Stowarzyszenia na organizowany w dniach 2 – 9 listopada br. przez Europejską Unię Referendarzy XXX Zjazd członków EUR w Ragusie; 07 września 2003r Zarząd Stowarzyszenia uzupełnił pismo o dodatkowe dane; pismem z dnia 22 września 2003r Departament poinformował, że Minister Sylwester Królak wyraził zgodę na pokrycie przez Ministerstwo Sprawiedliwości kosztów udziału jednego przedstawiciela Stowarzyszenia w spotkaniu organizowanym w Ragusie przez EUR w łącznej sumie 4.600 PLN;
- w dniach 06-08. października 2003 w Popowie odbyło się szkolenie zorganizowane przez Departament Centrum Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości w Ministerstwie Sprawiedliwości nt. „Metodyka pracy

Stowarzyszenie zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem KRS 0000004155.

REGON 276655738, NIP 676-22-05-488. Konto: Bank Zachodni WBK S.A. I Oddział Katowice, ul. Wita Stwosza 2, 40-951 Katowice. Numer rachunku: 88 1090 1186 0000 0000 1802 9879. Strona internetowa: www.referendarz.org.

Zespół redakcyjny biuletynu: Anna Ludwicyńska (Wrocław), Piotr Reczek (Warszawa), Marcin Budziak (Gdańsk), Jacek Osękowski (Warszawa), Paweł Rogowicz (Dąbrowa Górnicza).

- referendarza sądowego” – szkolenie podyktowane było m.in. wystąpieniem Zarządu Stowarzyszenia pismem z dnia 16 lipca 2003r, w którym Zarząd sygnalizował konieczność organizowania szkoleń dla referendarzy celem doskonalenia zawodowego i ujednoczenia praktyki orzeczniczej;
- w dniu 18 października 2003r w Krakowie odbyło się zebranie Zarządu Stowarzyszenia, podczas którego Zarząd podjął uchwały w przedmiocie m.in.: zmian w treści *Regulaminu prac Zarządu (...)*, delegowania p. Anny Ludwiczynskiej i p. Ewy Stolorz jako przedstawicieli Stowarzyszenia na XXX Zjazd EUR; wykreślenia wskazanych osób z listy członków Stowarzyszenia; upoważnił p. Jacka Osękowski (SR Warszawa) i Wioletę Pisarek (SR Warszawa) do reprezentowania Stowarzyszenia przed m.in. instytucjami państwowymi; wysłania upomnień do członków zalegających z płatnością składek (uchwała ta i podjęte w jej następstwie czynności przyniosły skutek w postaci dokonania zaległych wpłat przez część osób wezwanych); wystąpienia do właściwych resortów z prośbą o zorganizowanie szkoleń dla referendarzy sądowych w tym m.in. z zakresu prawa europejskiego; skierowania przez Przewodniczącego Zarządu pisma do poszczególnych członków Zarządu z prośbą o pisemne przedstawienie sprawozdania z pełnienia funkcji w Zarządzie Stowarzyszenia;
  - w dniu 18 października 2003r Komisja Konkursowa dokonała wyboru logo Stowarzyszenia spośród zgłoszonych projektów;
  - w dniu 20 października 2003r Zarząd Stowarzyszenia otrzymał zaproszenie do wzięcia udziału w dniu 25.10.2003r (w Warszawie) w posiedzeniu Rady Programowo-Naukowej Zrzeszenia Prawników Polskich – termin posiedzenia został odwołany i przelożony na II-gą połowę listopada 2003r;
  - w dniu 24 października 2003r Zarząd Stowarzyszenia wystąpił do Departamentu Centrum Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości w Ministerstwie Sprawiedliwości z prośbą o możliwość dofinansowania, ze środków resortu, konferencji szkoleniowej w Popowie w dniach 28.05.-30.05.2004r;
  - w dniu 29 października 2003r Zarząd Stowarzyszenia zwrócił się do Departamentu Centrum Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości w Ministerstwie Sprawiedliwości o zorganizowanie i przyjęcie cyklu szkoleń dla referendarzy sądowych z zakresu powierzonych im czynności oraz ujęcie tych szkoleń w programie szkoleń przewidzianych na 2004r – pismem z dnia 13 listopada 2003r Departament poinformował Zarząd Stowarzyszenia, że prośba o zorganizowanie cyklu szkoleń zostanie w miarę możliwości uwzględniona w opracowywanym planie szkoleń centralnych sędziów, prokuratorów i pracowników wymiaru sprawiedliwości w roku 2004;
  - w dniu 29 października 2003r Zarząd Stowarzyszenia zwrócił się do Departamentu Centrum Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości w Ministerstwie Sprawiedliwości o poinformowanie czy jest przewidziane organizowanie studiów podyplomowych z zakresu prawa europejskiego oraz czy w przypadku organizowania studiów istnieje możliwość objęcia referendarzy sądowych programem studiów podyplomowych z prawa europejskiego w 2004r oraz o poinformowanie o możliwości stworzenia zasady refundowania kosztów studiów dla referendarzy sądowych; Zarząd Stowarzyszenia wystąpił również o zorganizowanie dla referendarzy sądowych szkoleń z zakresu prawa europejskiego oraz ujęcie tych szkoleń w programie szkoleń przewidzianych na 2004r – pismem z dnia 13 listopada 2003r Departament poinformował Zarząd Stowarzyszenia, że nabór na drugą edycję Podyplomowego Studium Prawa Europejskiego dla sędziów na UMCS został zakończony we wrześniu br. i nie ma zatem możliwości objęcia referendarzy sądowych tym cyklem – całkowity koszt udziału jednego uczestnika w Studium wynosi 3.000 PLN, z czego uczestnik ponosi koszt 500 PLN, a pozostałą część kosztów ponosi jednostka delegująca; natomiast postulat zorganizowania cyklu szkoleń z zakresu prawa europejskiego dla referendarzy sądowych zostanie w miarę możliwości uwzględniony w opracowywanym planie szkoleń centralnych na rok 2004;
  - w dniu 29 października 2003r Zarząd Stowarzyszenia ponownie wystąpił do Departamentu Legislacyjno – Prawnego w Ministerstwie Sprawiedliwości, w nawiązaniu do pisma z dnia 07 października 2002r i 18 lutego 2003r, o przedstawienie stanowiska resortu wobec problemu jaki pojawił się na gruncie przepisów ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych w przedmiocie wejścia w życie postanowień art. 151 § 1, a w konsekwencji wiążący się bezpośrednio z ustaleniem wynagrodzenia zasadniczego referendarza sądowego;
  - w dniu 29 października 2003r Zarząd Stowarzyszenia zwrócił się do Departamentu CORS w Ministerstwie Sprawiedliwości o zorganizowanie szkoleń dla referendarzy sądowych z zakresu problematyki pojawiającej na gruncie Krajowego Rejestru Sądowego oraz ujęcie tych szkoleń w programie szkoleń przewidzianych na 2004r;
  - w dniach 02-09 listopada 2003r p. Anna Ludwiczynska i p. Marcin Budziak reprezentowali Stowarzyszenie na XXX

Zjeździe Europejskiej Unii Referendarzy w Ragusie na Sycylii;

- w dniu 13 listopada 2003r na ręce Przewodniczącego, Członek Zarządu – p. Jacek Osękowski złożył rezygnację z pełnienia funkcji w Zarządzie Stowarzyszenia;
- w dniu 20 listopada 2003r, Zarząd Stowarzyszenia, w nawiązaniu do treści pisma Departamentu Centrum Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości w Ministerstwie Sprawiedliwości z dnia 13 listopada 2003r, znak nr D-CSK III 693/03, ponownie zwrócił się do Departamentu z prośbą o ujęcie referendarzy sądowych w kolejnej edycji Podyplomowego Studium Prawa Europejskiego na UMCS;
- w dniu 20 listopada 2003r Zarząd Stowarzyszenia w nawiązaniu do pisma Departamentu Sądów Powszechnych w Ministerstwie Sprawiedliwości z dnia 13 sierpnia 2003r, znak DSP VIII 754/18/03 zwrócił się z prośbą o przedstawienie Prezesom Sądów, w okręgu których zatrudnieni są referendarze sądowi, stanowiska resortu w sprawie interpretacji przepisów dotyczących metodyki pracy referendarzy sądowych;
- w dniu 26 listopada 2003r Zarząd Stowarzyszenia zgłosił Sejmowej Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka uwagi (w art. 150 PrUSP) do rządowego projektu ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o prokuraturze, ustawy – Prawo o ustroju sądów wojskowych oraz niektórych ustaw oraz zawnioskował aby Komisja zaproponowała Sejmowi RP przyjęcie, uchwalonej przez Senat RP na 49 posiedzeniu, poprawki do art. 1 pkt 38 ustawy z dnia 29 października 2003 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o prokuraturze, ustawy - Prawo o ustroju sądów wojskowych oraz niektórych innych ustaw – w dniu 28 listopada 2003r Sejm przyjął poprawki zgłoszone przez Senat RP a więc i uwagi zgłoszone przez Zarząd Stowarzyszenia;
- w dniu 19 grudnia 2003r powstała Małopolska Sekcja Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Referendarzy Sądowych z siedzibą w Krakowie;

FORUM

Ogólnopolskie Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych a Europejska Unia Referendarzy

Poniżej przedstawiamy sprawozdanie p. Anny Ludwicyńskiej z XXX Zjazdu Europejskiej Unii Referendarzy w Ragusie (Sycylia) w dniach 02.11.-09.11.2003r.

***

Sprawozdanie z konferencji zorganizowanej przez Europejską Unię Referendarzy w dniach 2-9.11.2003 r. w Ragusie

W dniach od 2 do 9 listopada 2003 r. w Ragusie odbyło się XXX Generalne Spotkanie Członków Europejskiej Unii Referendarzy (EUR) oraz konferencja na temat: „Zarządzanie Zmianami w Europejskich Systemach Sądowniczych”. W spotkaniu wzięło udział ok. 100 osób z następujących krajów: Austrii, Belgii, Danii, Finlandii, Francji, Hiszpanii, Niemiec, Włoch, Luksemburga, Polski, Portugalii, Szwecji, Japonii, Maroka, Litwy, przedstawiciele Ministerstw Sprawiedliwości Włoch, Malty, Węgier i Słowacji oraz Rady Europy i Komisji Europejskiej.

I.

Konferencja dotyczyła czterech obszarów, w których konieczne jest przeprowadzanie reform dla zwiększenia efektywności sądownictwa:

0. legislacji
  1. organizacji
  2. personelu (kadry)
  3. technologicznych innowacji

ad.1

W obszarze zmian, dotyczących legislacji, Raymonde Poncin wiceprezydent EUR z Luksemburga, przedstawiła udział EUR w pracach Komisji Europejskiej na rzecz wypracowania rozwiązań legislacyjnych, dotyczących europejskich procedur płatności i środków służących uproszczeniu i przyśpieszeniu rozstrzygania sporów o mniejszej wartości, zawartych w Zielonej Księdze opublikowanej w grudniu 2002 r.

Zarząd EUR oraz przedstawiciele stowarzyszeń krajowych z Hiszpanii i Luksemburga opracowali wymogi, jakie powinna spełniać nowa procedura w sprawach europejskiego nakazu zapłaty. W szczególności zwrócono uwagę na możliwość powierzenia wyspecjalizowanym urzędnikom sądowym (referendarzom) zadań związanych z wydawaniem europejskiego nakazu zapłaty. Jak wynika z praktyki krajów, w których nakazy zapłaty są wydawane przez referendarzy (Niemcy, Austria, Finlandia, Szwecja, Portugalia), spełniają oni swoje zadania w sposób w pełni zadowalający. Procedura oraz wymagane kwalifikacje urzędników sądowych zajmujących się wydawaniem europejskiego nakazu zapłaty powinny być uregulowane w dyrektywie UE. W związku z tym, iż nie wszystkie kraje członkowskie popierają wprowadzenie powyższych jednolitych rozwiązań legislacyjnych na poziomie europejskim, EUR powinna podejmować aktywne działania w tym zakresie, w celu przyjęcia prostej i przejrzystej dla obywateli procedury.

Ad.2

W przedmiocie zmian dotyczących organizacji sądownictwa Philippe Biju-Duval z Dyrekcji Generalnej ds. Prawnych Rady Europy oraz M.E. Desch Prezydent Europejskiej Komisji ds. Efektywności Sądownictwa (CEPEJ) przedstawili podejmowane w tym zakresie inicjatywy Rady Europy.

Rada Europy w dniu 18.09.2002 r. powołała Europejską Komisję ds. Efektywności Sądownictwa (CEPEJ), która składa się z ekspertów pochodzących z 45 krajów członkowskich Rady Europy. Celem CEPEJ jest wypracowanie rozwiązań na rzecz poprawy efektywności i funkcjonowania sądownictwa w krajach członkowskich, poprzez:

- rozwijanie wiedzy o systemach sądowniczych tych krajów i ocenę ich funkcjonowania,
- promowanie wdrażania środków na rzecz zmniejszenia zaległości i zapewnienia egzekucji orzeczeń,
- przybliżania działalności sądów do społeczeństwa,
- występowanie do właściwych organów Rady Europy z inicjatywą wypracowywania nowych instrumentów prawnych wspomagających działanie sądów.

Rada Europy wspólnie z Komisją Europejską proponują krajom członkowskim organizowanie „Europejskiego Dnia Sądownictwa Cywilnego”, w ostatnim tygodniu października, którego celem ma być lepsze poznanie przez obywateli działalności sądów.

Szczegółowy opis działalności CEPEJ oraz wyników jej pracy znajduje się na stronie internetowej www.coe.int/cepej.

Marco Fabri z Instytutu Badawczego ds. Systemów Sądowniczych (IRSIG) w Bolonii na podstawie analizy istniejących systemów zarządzania sądownictwem, przedstawił zagadnienia i propozycje związane ze zmianami organizacji pracy w sądach oraz zarządzania przeprowadzaniem reform w sądownictwie. Z badań Instytutu wynika, że występowanie zaległości w postępowaniu karnym i cywilnym jest problemem wszystkich krajów UE, chociaż w różnym stopniu, skutkiem czego następuje spadek zaufania obywateli do systemu sądowniczego. Dlatego proponowana reforma organizacji pracy w sądach, powinna obejmować:

- zmiany w sposobie zarządzania instytucjami należącymi do systemu sądowniczego,
- zmiany strukturalne
- zmiany proceduralne
- zmiany w sposobie kierowania sądem, poprzez oddzielenie funkcji sędziego od funkcji menadżera sądu

Ad.3

Odnośnie zagadnień związanych z reformą kadr sądownictwa przedstawiono trzy referaty dotyczące:

- struktury zatrudnienia oraz kompetencji urzędników sądowych w krajach Europy Centralnej, które zostaną członkami UE w 2004 r., a nie istnieją w nich stowarzyszenia

krajowe referendarzy lub funkcja referendarza nie została w ogóle powołana tj. na Litwie, Słowacji i Czechach (Jean-Jacques Kuster przedstawiciel EUR przy Radzie Europy),

- poszerzenia kompetencji urzędników sądowych w Hiszpanii (Carlos Lesmes Serrano z Ministerstwa Sprawiedliwości),
- systemu szkolenia zawodowego referendarzy/urzędników sądowych we Francji (Robert Belletti z Narodowej Szkoły Referendarzy w Digione).

Ad.4

W ramach zagadnień związanych z technologicznymi innowacjami przedstawiciel włoskiego Ministerstwa Sprawiedliwości Stefano Isgro omówił projekt wykorzystania narzędzi elektronicznych w zarządzaniu wymiarem sprawiedliwości (*e-Government project for the Justice*), które umożliwiają m.in. dostęp stronom poprzez Internet do baz danych tworzonych przez sądy, przeprowadzanie procesów karnych na odległość za pomocą videokonferencji czy komputeryzację sporządzania protokołów.

Problematykę dotyczącą informatyzacji sądownictwa omówił również Giovanni Xilo z C.O. Group zajmującej się przygotowywaniem i wdrażaniem projektów w administracji publicznej. W swoim referacie autor podkreślił, iż celem zmian technologicznych powinno być dążenie do sytuacji, aby wszystkie dane gromadzone w toku postępowania sądowego były gromadzone w postaci elektronicznej. Jednocześnie dane te mogą być udostępniane za pośrednictwem Internetu na zewnątrz uczestnikom postępowania sądowego oraz innym zainteresowanym osobom, a wewnątrz sądu wszystkim uprawnionym pracownikom. W związku z tym powstaje konieczność przygotowania odpowiednich procedur dotyczących zarządzania archiwami i przepływem dokumentów. Nowe technologie informatyczne nie wymagają zmiany procedury cywilnej, ani nie zmieniają roli sędziów, ale jednocześnie wymuszają wprowadzanie zmian dotyczących zarządzania przebiegiem postępowania sądowego wraz z zarządzaniem procesem podejmowania decyzji.

Wykład zamykający konferencję wygłoszony przez prof. Emilio Giammusso z Uniwersytetu w Caltanissetta dotyczył strategii wprowadzania zmian w organizacjach złożonych takich jak np. sądownictwo, ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedniego przygotowania kadr odpowiedzialnych za kierowanie zmianą i przyswajanie innowacji.

Podczas konferencji zaprezentowano również strukturę systemów sądowniczych Malty i Japonii oraz omówiono projekt ustawy włoskiego parlamentu, wzorowanej na rozwiązaniach obowiązujących w

Niemczech i Austrii, dotyczący powierzenia referendarzom nowych kompetencji.

II.

Podczas konferencji w dniu 7 listopada 2003 r. odbyło się Walne Zebranie Członków EUR, w którym wzięli udział wiceprezydenci EUR, będący przewodniczącymi krajowych organizacji zrzeszających referendarzy sądowych z Austrii, Belgii, Danii, Finlandii, Francji, Hiszpanii, Niemiec, Włoch, Luksemburga, Polski, Portugalii, Szwecji i Maroka oraz Japonii jako członka stowarzyszonego z EUR.

Podczas Walnego Zebrania członkowie zarządu EUR prezydent Gabriele Guarda i generalny sekretarz Giovanni Assenza przedstawili sprawozdania dotyczące bieżącej działalności EUR. Jean –Jacques Kuster przedstawił sprawozdanie ze współpracy EUR z Radą Europy. Zatwierdzono sprawozdanie finansowe, uchwalono budżetu na 2004 r. i podjęto uchwałę w sprawie miejsca Walnego Zebrania w 2004 r. (Luksemburg, 29 wrzesień - 3 października 2004 r.).

Sekretarz Generalny EUR Giovanni Assenza przedstawił znaczenie i funkcjonowanie strony internetowej EUR (www.rechtspfleger.org) jako ważnego narzędzia współpracy pomiędzy krajowymi stowarzyszeniami. Zachęcał stowarzyszenia do publikowania na stronie EUR dokumentów i aktualności związanych z ich działalnością, przy czym podkreślił, że publikacje te powinny być przygotowywane przynajmniej w dwóch oficjalnych językach Unii Europejskiej. Jednocześnie zaproponował umieszczanie linków do strony EUR na stronach internetowych krajowych stowarzyszeń (jako przykład przedstawił stronę internetową polskiego stowarzyszenia oraz Włoskiego Ministerstwa Sprawiedliwości).

Jean –Jacques Kuster przedstawiciel EUR przy Radzie Europy oraz Philippe Biju-Duval z Dyrekcji Generalnej ds. Prawnych Rady Europy podkreślili rolę organizacji pozarządowych we współpracy z Radą Europy na rzecz zwiększania efektywności sądownictwa jako realizacji podstawowych praw obywateli. W szczególności współpraca ta ma istotne znaczenie dla reformowania systemów sądowniczych krajów Europy Centralnej i Wschodniej. Obecnie Rada Europy realizuje projekt na rzecz wprowadzenia instytucji referendarza w Albanii, Rumunii oraz Bośni i Hercegowinie. Polskie Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych otrzymało propozycję współpracy z Dyrekcją Generalną ds. Prawnych Rady Europy w zakresie wspierania reformy sądownictwa w krajach Europy Centralnej i Wschodniej.

Przedstawione przez wiceprezydentów EUR raporty i stanowiska pozwoliły na zapoznanie się z aktualnym statusem referendarzy sądowych i zmianami

zachodzącymi w systemach prawnych w krajach członkowskich.

Wystąpienie na temat „Reformy polskich rejestrów sądowych i ksiąg wieczystych, ze szczególnym uwzględnieniem wdrażania nowych systemów informatycznych” opracowała i przedstawiła Anna Ludwicińska, reprezentująca polskiego wiceprezydenta EUR Macieja Neussera.

Walne Zebranie Członków EUR postanowiło podjąć prace nad przygotowaniem czwartej edycji uaktualnionego studium prawnoporównawczego dotyczącego:

- systemów prawnych w krajach członkowskich i stowarzyszonych z EUR,
- organizacji sądownictwa,
- statusu i kompetencji referendarzy oraz
- technologicznych innowacji stosowanych w sądownictwie.

Studium zostanie przygotowane w pięciu wersjach językowych i dostępne będzie podczas przyszłorocznego spotkania w Luksemburgu. W tym celu członkowie EUR powinni jeszcze w grudniu 2003 r. wskazać osoby, które będą odpowiedzialne za przygotowanie raportu na temat swojego kraju.

W toku dyskusji nad rolą i zadaniami EUR postulowano konieczność powołania wielostronnych grup roboczych, na rzecz efektywnej współpracy z organami Unii Europejskiej, wymiany informacji dotyczących statusu referendarzy w poszczególnych krajach, promowania przyjętego przez EUR modelowego statusu referendarza w krajach Europy Centralnej i Wschodniej oraz opracowania programu i aktywnego udziału w pracach Komisji Europejskiej w związku z opublikowaniem pod koniec 2002 r. Zielonej Księgi dotyczącej europejskiego nakazu zapłaty. Podkreślono również znaczenie rozwijania współpracy z państwami, które zostaną członkami UE w 2004 r., tak jak to miało miejsce w przypadku współpracy z Polską przy wprowadzaniu instytucji referendarza sądowego do polskiego systemu sądowniczego.

Zarząd EUR przedstawił następujący program na 2004 r.:

- kontynuowanie działań na rzecz promowania instytucji referendarza sądowego w krajach Europy Centralnej i Wschodniej,
- śledzenie prac Europejskiej Komisji ds. Efektywności Sądownictwa (CEPEJ) Rady Europy oraz udział w tych pracach, które dotyczą funkcji referendarza sądowego,
- zorganizowanie we współpracy z Radą Europy Europejskiego Dnia Sądownictwa Cywilnego (European Day of Civil Justice),
- śledzenie prac Komisji Europejskiej dotyczących współpracy w sprawach cywilnych, w szczególności w zakresie postępowania w sprawach związanych z wydawaniem nakazów zapłaty.

Podsumowanie

Dzięki dobrze dobranej tematyce konferencji oraz atmosferze sprzyjającej nawiązywaniu współpracy międzynarodowej udział w konferencji umożliwił:

- zapoznanie się z systemami sądowymi innych krajów, statusem referendarzy sądowych oraz aktualnymi zmianami legislacyjnymi i technologicznymi,
- nawiązanie współpracy z Niemieckim Stowarzyszeniem Referendarzy, której celem będzie podejmowanie wspólnych inicjatyw na rzecz rozwijania dwustronnych kontaktów polegających m.in. na wspólnych szkoleniach oraz przygotowywaniu propozycji legislacyjnych,
- nawiązanie współpracy z przedstawicielami ministerstw sprawiedliwości Europy Środkowej: Węgier, Słowacji i Litwy.
- zapewnienie otrzymywania publikacji na temat systemów sądowych przygotowywanych przez Narodową Szkołę Referendarzy w Digione.

Większość z wygłoszonych referatów i raportów została opublikowana na stronie internetowej EUR www.rechtspfleger.org.

Anna Ludwicyńska

***

**Nasze publikacje:
poglądy i postulaty legislacyjne**

W niniejszym numerze przedstawiamy materiał przygotowany przez p. Tomasza Niemca – doktoranta w Katedrze Historii Prawa Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, autora publikacji (Gazeta Prawna, Prawo Spółek, Monitor Prawniczy) m.in. o problematyce Krajowego Rejestru Sądowego, postępowania w sprawach skarg na orzeczenie referendarza sądowego oraz autora glos do orzeczeń sądów powszechnych.

***

Postępowanie rejestrowe o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego w świetle orzecznictwa sądowego.

Przed trzema laty weszła w życie ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym wraz z całym szeregiem aktów wykonawczych. Wtedy również zmieniono całą gamę rozlicznych aktach normatywnych. Pomimo jednak tak długiego okresu obowiązywania przepisów regulujących postępowanie rejestrowe o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego do chwili obecnej możemy się spotkać ze stosunkowo skromnym orzecznictwem w tym przedmiocie. Inaczej rzecz wygląda w odniesieniu do publikacji.

Początkowo wraz z wejściem w życie nowych przepisów problematyka Krajowego Rejestru Sądowego stanowiła główny temat publikacji. W dużej mierze niezwykła „popularność” tego zagadnienia spowodowana była jednoczesną zmianą przepisów o spółkach handlowych. O ile jednak pierwsze opracowania były raczej dość ogólne i właściwie dominowały w nich rozważania o charakterze czysto teoretycznym, to w chwili obecnej zaobserwować można zmianę w prezentowaniu poszczególnych - wywołujących zastrzeżenia, czy też największe wątpliwości - problemów. Autorzy starają się bowiem wzbogacać swoje rozważania zarówno o tezy z najnowszego orzecznictwa, jak też co raz częściej w wywodach swoich opierają się na praktykach sądów rejestrowych. Warto zatem zapoznać się z najnowszym stanowiskiem judykatury.

Dostępne orzecznictwo Sądu Najwyższego odnosząc się do problematyki postępowania rejestrowego dotyka w głównej mierze samej ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym jak i innych przepisów, skupiając się w szczególności na zagadnieniach proceduralnych. W uchwale z 12 marca 2003 r., III CZP 96/02 (Biuletyn Sądu Najwyższego z 2003 r., nr 3, s. 10, teza) Sąd Najwyższy przyjął, że „do wniosku o rejestrację spółki jawnej w trybie art. 26 § 4 k.s.h. należy dołączyć umowę spółki cywilnej ze zmianami, dostosowującymi jej treść do wymagań przewidzianych dla spółki jawnej”. Z kolei w postanowieniu z 29 czerwca 2001 r., I CZ 73/01 (OSNC z 2002 r., Nr 3, poz. 35) możemy wyczytać, że „spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, wykreślona z rejestru handlowego na podstawie nieprawomocnego postanowienia sądu rejestrowego, zachowuje osobowość prawną do chwili uprawomocnienia się tego postanowienia”. W jednym z ostatnich orzeczeń dnia 19 lutego 2003 r., V CK 7/03 (Biuletyn Sądu Najwyższego z 2003 r., nr 7, s. 13, teza) Sąd Najwyższy stwierdził natomiast, że „sąd rejestrowy w postępowaniu o wpis do rejestru dłużników niewypłacalnych (art. 55 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym) nie bada przyczyn niewypłacalności dłużnika”.

Ponieważ jednak wejście w życie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym pociągnęło za sobą zmianę przepisów o kosztach sądowych, również tutaj pojawiły się pewne niedopowiedzenia. Nie do końca zrozumiałe było dlaczego ustawodawca – przy okazji tak wielu zmian - nie zdecydował się na ustalenie nowego brzmienia art. 16 i 17 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz.U. z 2002 r., nr 9, poz. 88 z późn. zm.). Zmusiło to sądy rejestrowe do wypracowania własnych praktyk przy rozpoznawaniu skarg na orzeczenie referendarza sądowego. Ostatecznie przyjął się pogląd, zgodnie z którym w przypadku wzywaniu uczestnika postępowania o uiszczenie opłaty sądowej od skargi - jeśli tylko strona działa bez pełnomocnika procesowego - znajduje zastosowanie art. 16 ust. 1 u.k.s.c. Przewodniczący wzywa zatem wnoszącego

skargę, aby pod rygorem zwrotu uiścił opłatę w terminie tygodniowym od dnia doręczenia wezwania.

Odnosząc przepisów o kosztach, w szczególności mając na uwadze rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 154, poz. 753 z późn. zm.), warto przytoczyć treść uchwały z dnia 27 lutego 2002 r., III CZP 4/02 (OSNC z 2002 r., nr 12, poz. 146). W uchwale tej Sąd Najwyższy uznał, że „apelacja od postanowienia o odmowie wpisu firmy przedsiębiorstwa do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego podlega opłacie w wysokości stałej, określonej w § 45 ust. 12 w związku z § 20 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1996 r. (...) wówczas, gdy zaskarżone postanowienie wydano po rozpoznaniu wniosku przedsiębiorcy o wpis do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, wniesionego na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (...)”.

Na tle przepisów o kosztach sądowych wypada także zwrócić uwagę na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 14 maja 2003 r., IX Gz 246/03 (nie publ.), w którym to orzeczeniu sąd odrzucił w trybie art. 17 u.k.s.c. zażalenie pełnomocnika wnioskodawcy na postanowienie sądu rejonowego odrzucającego nieopłaconą skargę na orzeczenie referendarza. Sprawa była o tyle interesująca, że wnioskodawca domagał się zarejestrowania spółki jawnej, wnosząc jednocześnie o zwolnienie od opłat sądowych w trybie art. 7 ust. 1 i 2, art. 7a ust. 6 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym. Sąd Okręgowy w uzasadnieniu stwierdził, że „powołane przepisy nie mają w sprawie niniejszej zastosowania, gdyż wniesiona sprawa dotyczy rejestracji nowo zawiazanej spółki jawnej, nie istniejącej uprzednio i nie wpisanej uprzednio ani do ewidencji działalności gospodarczej ani do rejestru handlowego. Gdyby nawet przyjąć, za żalącym – co nie ma oparcia w przepisach – że wnioskodawca istotnie korzysta ze zwolnienia przewidzianego w art. 7a ust. 6 (...) Przepisy wprowadzających ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym, to zwolnienie to nie rozciąga się na składane w tym postępowaniu środki zaskarżenia w postaci skargi na orzeczenie referendarza sądowego i zażalenie na zwrot skargi”.

Zatrzymując się przez chwilę przy wątku skarg z art. 518¹ k.p.c. równie interesujące wydaje się postanowienie z dnia 29 września 2001 r., III CA 3/01 (Prokuratura i Prawo z 2002 r., z. 3, poz. 39 (dodatek); glosa - Prawo Spółek z 2003 r., nr 10, s. 55), w którym to orzeczeniu Sąd Najwyższy zajął się zagadnieniem zaskarżalności postanowień sądu pierwszej instancji odrzucających skargi na orzeczenie referendarza w postępowaniu rejestrowym o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego. Nie udzielając ostatecznej odpowiedzi na przedstawione zagadnienie prawne, skład orzekający w

uzasadnieniu wyraził pogląd, że „postanowienie sądu pierwszej instancji odrzucające skargę na orzeczenie referendarza sądowego wzywającego wnioskodawcę do usunięcia braków wniosku o rejestrację spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, a także do uiszczenia należnej opłaty nie zostało wymienione ani w przepisach księgi drugiej k.p.c. /art. 506-525, 694¹⁻⁸/, ani też w zawartym w art. 394 § 1 k.p.c. katalogu orzeczeń podlegających zaskarżeniu w drodze zażalenia. Wobec tego nie przysługuje na nie zażalenie.

Tomasz Niemiec

***

Z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia, Zarząd Stowarzyszenia składa Członkom Stowarzyszenia oraz wszystkim Czytelnikom Biuletynu życzenia zdrowych, spokojnych i wesołych Świąt oraz wszelkiej pomyślności w 2004 Roku.

Niniejszy numer przygotowali:
Maciej Neusser (Kraków)